

GRADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 17 Iuliu st. v.
29 Iuliu st. n.

Va esi joi'a si duminică.

Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 53.

ANUL XVI.

1880.

Pretiu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Resnetu în caus'a școlilor pentru fete.

Abia esiste cestiune, care se p^ota află resnetu mai viu în animele românilor, mai v^{er}tosu din părțile ungurene, ale Bihorului și Satumarelui, decât cestiunea ventilata în articolul de fondu al f^oiei „Familia“ din 22 Iuliu st. n. nr. 51. „Școli pentru fete“! Acest'a se ni fia devis'a pentru timpul prosimu, acest'a se ni fia scopul, întru ajungerea căruia se ni sacrificămu înainte de t^ote puterile fizice și morale!

Pentru că, ce este ôre o națiune fără cultura!? Este unu poporu carele numai vegetăza, carele din motivul neînsemnatății sale nu este în stare a-si elu^{er}ta locu cuviinciosu între celelalte popôre ale l^umei; este unu numeru de ômeni al căror cuv^{er}ntu nu ponderăza înainte celoralalte națiuni, ci este condamnatu, ca se se supuna sentinței acelor națiuni și popôre, cari prin gradul de cultura ajunsu, isi câștiga dreptul de a decide asupra sortii popôrelor lipsite de cultur'a receruta pentru a conlucră întru înaintarea bunastărei și defigerea pozițiunii sociale a statelor singuratece.

Așă e, cultur'a este ceea ce radica popôrele singuratece asupra altor națiuni, și le înaltă de conducătoriele afacerilor l^umei politice și sociale. Și chiar pentru acea este datori'a noastră comuna a ne serv^{er} de t^ote mijlôcele, cari potu înaltă și națiunea româna și respective pe poporu românu din părțile ungurene la acelu gradu de dezvoltare sociala, carele se fia de ajunsu, pentru a-i ascură în vi^{er}tă comuna unu votu decisivu, și se-l smulga din pozițiunea umilitôre de a prim^{er} singuru decisiunile altora, aduse față de interesele sale.

Singuru cultur'a și bunastarea materiala provenita din acest'a, este acea, ce ni p^ote ascură o pozițiune onorifica între celelalte națiuni, și pentru acea trebuie se ni fia datori'a ceea mai sânta a ne îngri^{er} de câștigarea aceleia. Spre acestu scopu înse, ce este ôre mai acomodat^u și mai comendabilu, decât spriginirea și înaintarea cestiunei despre crescerea fetelor corespun^{er}toare indigențiilor timpului și gradului de cultura al secolului?

Om^u dupa ce se nasce nu se preda îndata grigiei pedagogilor și erudiților, ci se încredinț^{er}za îngri^{er}iei fragile a mamei, care dela natura este chiamata a dezvoltă facultățile și însușirile singuratecilor, cari în ômeni sânt cu multu mai asemenea decât se presupune de comunu, înse prin direcțiune buna se^u rea ce o au luat^u, devinu a fi mai perfecte se^u mai modeste. Impresiunile anilor primi din vi^{er}tă omenesca ne conduc^u pâna la cea din urma resufflare, și estu mod^u și principiile, mod^u de cugetare și sintem^{er}entele cari în princi^{er}ă noastră le sugemu așă dicându cu laptele mamei ni deservesc^u

ca fundamentul dezvoltărei și cultivărei ulterioare, sânt bas'a crescerei n^ostre.

Pentru ca se putemu câștigă dara și noi o inteligentia care se împuna celoralalte națiuni, este necesariu ca mamele române se se folos^{er}ca de influință benefactôre cu care le-a prove^{er}du natur'a, și se preocupe în favorul națiunei române impresiunile prime ale pruncilor sei, dându-li de o parte înca acasa cultur'a sociala receruta, ca se p^ota cuprinde locu onorificu în ori ce societate, și se nu fia constrinși a se retrage din motivu că nu sânt inițiat^u în regulele buneicuiinție și a conversațiunii sociale, pentru că cred^u a put^{er} afirmă cu positivitate, cumca acest^u retragere din partea tinerimei, care la unii nu înc^{er}ta nici deca au devenitu barbati, înca este o causa a postpunerii sociale a românilor; de alta parte înse e necesariu ca mamele române aducându-si înainte de t^ote aminte că sânt române, și că au detorință sânta a susțin^{er} și cultivă limb'a dulce stramosi^{er}ca, se escite în pruncii sei s^{er}ntiul maretiu de naționalitate adeverata, prin esercițiul și folosirea deca nu eschisiva dar preponderanta a limbei materne, imprimându-le în memoria înca în anii fragedi ai prunciei, că sânt fii și fiice de românu și că prin urmare au detoria a staru^{er} și conlucră întru înaintarea culturii și bunastarei poporului românu, și a-i ascură estu mod^u între celelalte națiuni unu locu corespun^{er}toare trecutului se^u maretiu.

Durere înse, că încât pentru limba, multe fete din părțile Bihorului și Satumarelui abia vor fi în stare a satisfac^{er} acest^u chiamare subl^uma, pentru că precum esperiămu, din caus'a împregiurărilor locale, dar mai v^{er}tosu din motivul tristu că nu și-o au pututu înveti^{er} dela parinti, nu sciu limb'a româna, ci atât în conversațiunile familiare, cât și în cele sociale se servesc^u de limbe straine, neglijându cu totu limb'a lor strabuna, limb'a româna, atât de dulce și armoniôsa.

Deca voimu dara cumca negligerea limbei n^ostre se nu devina periculôsa pentru esistentia inteligentiei române, și din defectul s^{er}ntiului naționalu al acesteia p^ote și pentru poporu românu, trebuie se ne îngri^{er}imu fără întârziare, ca celu puțin^u sucrescentia cea mai de aprôpe se aiba ocaziune a se cultivă și cresce în spiritu naționalu. Se dămu dara acest^u ocaziune fetelor române, și se aretămu l^umei, că Bihorul și Satmariul înca nu și-au perdutu s^{er}ntiul se^u de naționalitate, și deca acel'a a și dormitat^u pe unu timp^u, totusi nu a peritu din animele n^ostre, ci cunoscându apropiarea periculului, s^{er}ntemu resoluti a repară negligință noastră de pâna acum și a dă națiunei române o sucrescentia d^{er}mna de numele de *romanu*.

Întru realizarea acestui scopu înse, cu considera-

țiune și la împregiurarea, că pentru înființarea unei școle mai înalte de fete a sosit acum și timpul supremu, credu a fi o procedura împreunată cu multa întârziare a cercă întâiu după unu individuu singuratecu, carele se întreprinda deschiderea unei asemenea școle séu a cede caus'a întrepunerii societăței întregi, ci credu cumca ar fi mai cu scopu ca redacțiunile foilor nōstre române, inteligintî'a romāna, séu dōra ven. capitulu Oradanu, sé examineze starea colectelor facute în acestu scopu cu vre-o câțiva ani mai nainte.

Și sūm convinsu, că adaugēndu-se cătra sum'a câștigata din colectele memorate, sum'a de 4830 fl. câștigata în scopul memoratu din remasul episcopului Popu-Selagianu, acestu capitalu va fi de ajunsu pentru a putē deschide acea școlă.

Séu așu dori cel puținu ca sé se prezenteze publiculu unu proiectu pentru înființarea acelei școle, sé se numēska sum'a cu care dispune fondul școlei de fetițe pentru presentu, și sum'a care s'ar mai recere pentru a se putē deschide acelu institutu de așă mare importantă, pentru ca după asecurarea cuvenincioșă a capitalulu câștigatu prin colecte, și ce pōte ar fi înca mai consultu, după aședarea acelu capitalu sub grigi'a ven. capitulu de Orade, unde se administrēza și sum'a testata prin episcopul Iosif Popu-Selagianu, sé se pōta face o noua colecta pentru suplenirea sumelor înca recerute, și sūm convinsu, că rezultatul acestei colecte va sé documenteze, că românii din Bihoru și Satumare sūnt petrunsi de adevērul cuvintelor poetulu carele dice: „Mult e dulce și frumoșă limb'a ce-o vorbim . . .” și că sūnt resoluti a face tōte cele posibile pentru susținerea limbēi stramosiesci.

S. R.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

În cugetele sale tulburate ea se ocupă numai cu fica sa, și în tōte zilele așteptă pe Sabine, sé auda sciri despre copil'a sa. Întrebările judecatorulu de instrucțiune i deșteptara memori'a.

Și ce evenimente înfioratōre i se ivira în memoria! Din momentulu acesta iērasi fric'a începū a o tortură că-si va perde pānea. Din ce va cresce pe Juliette?

Când deja fu în stare sé cugete cu minte liniscita asupra curiosității pozițiunii sale, nici atunce nu avū curagiū a marturisi celē întēplate.

În locu d'a fi chiamatu la sine pe maestrul, sé-i descopere nenorocirea, ce a pațit'o fără vin'a ei, ea remase tacuta și seriōșă, așteptāndu cu resignațiune deplina lovitur'a, despre care sciea, că prin descoperirea furtulu va suferi-o. Fric'a ei marita prin lângōrea continua, și vointi'a-i frānta prin bōla, o împedecara sé spuna ēnsasi și lamurit, ceea ce i s'a întēplatu.

VII.

În acēsta și iritabila s'au petrecutu o mulțime de evenimente înaintea celor interesati.

Justin Reboux fu confrontatu cu Ismérie bolnav'a.

Acusatul se înfașă cu tōta ur'a ānimei sale înainte bolnavei, și nu fu în stare a-si suprimā acele injuraturi și amenințări, cari în cele patru-spre-dece zile ale închisorii sale se adunara în sufletul seu în contra ei.

Judecatorulu de instrucțiune, în acēsta erupțiune fără frāu a pasiunii, parea a gasi unu punctu de mănecare pentru amenuntele faptulu misteriosu, și pentru aceea la începutu nu înterupse pe omul furiosu; dar când vedū, că Justin Reboux nu dice altu ceva decât niște injuraturi ordinare, ordonă sé taca.

Ismérie, care numai cu mare greutate erā în stare

a-si ține capul liberu, ascultă injuraturele lui Justin Reboux dreptu pedēpsa meritata, și în tonu rugatoru, dise numai atāta, că i pare reu fōrte de acus'a-i rostita în stare de deliriu.

— Iērta-me, — dise ea, — n'am sciutu de mine, când am rostitu numele dtale. Scii, că me aflam la marginea mormēntulu.

— Mare norocire pentru mine, că mai traiesci, — dise duru Reboux, — căci erā p'aci sé ajungu la locul de perdare. Limb'a femeii e unu adevēratu veninu omoritoru, înca și atunce când vorbesce în deliru.

— Iērta peccatul meu comisu fără sciintia, — il rugă Ismérie.

— Nu-l voiu iertā, și așu minți, dēca așu dice, că sūm în stare a iertā. Mi-ar placē multu, dēca nu te-așu mai vedē nici odata!

Justin Reboux fu pusu înca în diu'a aceea pe picioru liberu.

Judecatorulu de instrucțiune perdū urm'a ce-i parea că a gasit'o, și trebuiā sé caute alt'a.

S'a prinsu unu cerșitoru vagabundu, care s'a vedutu pe timpul omorulu în giurul acela, dar fu lasatu iērasi liberu, căci nu s'a gasitu în contra lui nici o proba.

Investigațiunea în cas'a lui Keiffer abiā a rezultatu vr'o descoperire mai importanta.

În calindarul usurarulu în diu'a omorulu erau însemnate cu cerus'a urmatōrele cuvinte:

„Luni sér'a la capela“.

Altu ceva nu s'a gasitu.

Acēsta notiția aretā, că Isac Keiffer, în urmarea unei convorbiri anteriōre, așteptā pe cineva la capela.

Dar pe cine?

Judecatorulu de instrucțiune credea, că în privint'a acestui punctu putea sé capete deslucire dela Ismérie.

Când fu întrebata, că ce a cautatu așă târđiu pe calea ce duce la capela, — ea spuse simplu, că a cercetatu famili'a pescarulu.

Judecatorulu de instrucțiune întrebă motivul acestei visite. Ismérie deveni confusa, și declarā esitāndu, că se simte reu și nu e în stare a responde la întrebarea acēst'a.

Judecatorulu de instrucțiune incetā d'a mai întrebā. Humanismul și interesul ce purtā pentru caus'a acēst'a, i impuneau, sé nu mai silēska pe biēt'a femeia.

Înse esitarea Ismérie-ei, când ar fi fost atāt de ușoru a responde la întrebare, mai ales pentru că erā vorb'a de unu lucru atāt de nevinovatu, la care putea sé responde ușor, facea impresiune fōrte neplacuta asupra judecatorulu de instrucțiune.

El nu scapā din vedere, că o mia cinci sute de franci lipsiau din cassa, ceea ce după parerea lui putea sé lumineze multe părți întunecate ale evenimentulu. Fiindu vorb'a de bani, presint'i'a usurarulu i parea esplicabila.

Întrebarea erā numai, dēca usurarul a dusu bani la acea întelnire, séu pretins'a acolo bani dela cineva?

Erā de cređutu, că el a mersu acolo pentru cutare împrumutu, ce voia sé-l facea în secretu. Când dedea bani, totdeuna isi facea trēb'a în linisce; dar de erā vorb'a de pretensiune, isi valorā drepturile cu mare sgomotu.

Aceste dōue moduri deosebite ale procedurii sale ni esplca motivul, pentru care ōmenii cari aveau trebuint'a de bani se adressau cătra dēnsul cu încredere pentru facere de împrumuturi; pe când aceia, cari i erau datori, se spariu dēca il vedeau.

Esaminarea minuțōșă a jurnalulu seu de cassa, dovedī, că în diu'a acēst'a usurariul nu avea sé capete bani.

(Va urmā.)

Academîa Româna.

Bucuresci, *julie.*

Şedinţ'a din 27 iunie (9 *julie.*) Membrii prezenţi : Haşdeu B. P., Urechia V. A., Aurelian P. S., Felix I., Ghica I., sub preşedinţ'a dlui Ion Ghica, p. secretaru gen. dl B. P. Haşdeu.

Dupa cetirea şi aprobarea procesului verbalu al şedinţei precedente, dl preşedinte face următoarele două comunicaţiuni :

1. O adresa din partea dlui membru V. A. Urechia, prin care doneza Academiei o epistola autografa a repausatului membru C. Negruzzi şi două publicaţiuni în limb'a reto-româna, cari tôte se primescu cu recunoştinţa.

2. O invitare din partea ministerului instrucţiunii publice de a asistă la distribuirea premiilor scolastice.

Numerul membrilor prezenţi fiindu pré restrînsu, şi ne mai fiindu nimicu la ordinea zilei, şedinţ'a se ridică.

Desiu, 23 *julie.*

(Adunarea despartimentului XII al Asociaţiunii transilvane, timpul, calea ferata Somesiana.)

Stimabila redacţiune!

În numărul 50 al „Familiei“ se scrie sub rubric'a „Asociaţiunea transilvana“ că adunarea despartimentului XII se ţinû în Desiu la 11 *julie.* Este adevăratu, că pe acestu terminu s'a fost publicatu ţinerea aceleia, înse atunci, durere, nepresintându-se nimene dintre cei 37 domni invitaţi din locu şi alti vre-o 12 din raionul despartimentului acestuia, nu s'a pututu ţine adunarea, acea înse nici pe al doile terminu anunţiatu în locu — asemenea din lips'a membrilor de ajunsu spre ţinerea aceleia, n'a pututu avé locu, ci a 2-a zi în 18 *julie* a. c. s'a serbatu cu rezultatu, dupa împregiurări multiamitoru, despre care am onôre a raportă următoarele :

Dl directoru Gabrielu Manu a ţinutu o vorbire acomodată şi meduôsa despre activitatea restrînsa a comitetulu în 3 ani trecuţi, despre efeptuirea lasamentulu legataru al fericitulu Ioane Titie, fostu jude regiu, din care s'a încassatu 95 fl. v. a. în favôrea fondulu Academiei înfiinţând, şi despre starea şcolii capitale din Lapuşul ung.

Ca notariu adunării a funcţionatu Petru Mureşianu.

S'a decisu apoi a se invită Asociaţiunea spre a-şi ţine în anul viitoru 1881 adunarea sa anuală generală aici în Desiu, atât în scrisu prin on. comitetu centralu din Sibiu, cât şi prin graiu viu în adunarea de estîmpu ţinênda la Turda, prin membrii cei ce vor participă în persoană de aici la aceea.

Domnii Georgiu Gradovicu, Alesandru Cherestesiu ambii practicanţi de advocatura, Ioane Cipu, Simeon Popelea ambii amployaţi financiari, precum şi dl Vas. Hosszu jude regiu s'a facutu membrii ordinari ai Asociaţiunii, ier Dd. Paul Huza, cancelistu politicu, Stefan Galea esecutoru judiciale, Florian Hatosu şi Ioan Popovicu ambii diurnisti sedriali membrii ajutatori.

Subcomitetul despartimentulu s'a reconstituitu sub directoratul st. d. Gabrielu Manu realegându-se Dd. Petru Anca, August Munteanu, Ioan Vele, Petru Mureşianu şi rentregindu-se prin Dd. Vasiliu Hosszu, Simeon Popelea, Ioan Cipu, Alecsiu Bogdanu şi Alesandru Cherestesiu de asesori, dintre cari trei suplenti.

Pe aici timpul este forţe favoritoru fruptelor câmpulu, care apromite multu.

În 19 l. c. s'a începutu lucrul la calea ferata „So-

mesiana“ pe întreg'a linia Destu-Gherla pâna la Apahida, se platesce metrul cubicu de pamêntu sapatu cu 14 cr. v. a. S.

C e e n o u ?

Logodnic'a moştenitorulu de tron dóra în tómn'a acést'a va veni în Ungari'a, căci logodnicul ei a rugat'o sê primésca rolul de patronessa al stégulu regimentulu nr. 19, care pórta numele moştenitorulu de tron. Princiessa Stefania a primitu, şi sântirea dóra se va face înca în tómn'a acést'a. În momentulu acestu primimu scirea, că princiessa Stefania va veni în lun'a viitoare cu mama-sa la Ischl, spre a felicita pe imperatés'a-regina Elisabeta la ziua născerii sale de 50 ani, în 16—17 august.

Sciri personale. Dl Emil Costinescu, deputatu şi primu-redatoru al diariulu „Românul“ a petrecutu în septemân'a trecuta la Constantia. — Dl Balaceanu, ministru plenipotenţiaru al României pe lângă curtea din Viena, a sositu la Bucuresci, de unde a mersu la Sinaia, şi-apoi s'a rentorsu la postul seu. — Dl Stolajanu, ministru de justiţia al României, s'a întorsu la Bucuresci din escursiunea ce a facutu în Dobrogea. — Cardinalul Jacobini, pân'acuma nunciu papalu la Viena, se va rentôrce la Roma; în locul lui va fi numitu la Viena mons. Roncetti, pân'acuma nunciu în München. — Br. Calice, noul ambasadoru al Austro-Ungariei la Constantinopolu, în septemân'a trecuta a pornitu sê-si ocupe postul. — Esc. S. Procopiu Ivascovicu, pusu în pensiune, se va mută din Carlovitû la Biserica-alba în Banatu, unde a cumperatu otelul Micin, spre a petrece acolo restul zilelor sale.

O scire senzaţională s'a respânditu zilele trecute în Budapesta, care spunea, că ministru-preşedinte Tisza a fost lovit de guta. Dar scirea a fost falsă, căci densul tocmai în ziua aceea a venit la Oradea-mare, şi d'aice a mersu la moşi'a sa Geszt.

Serbarea tragatorilor la Viena s'a încheiatu şi membrii s'au imprasciatu în tôte părţile. Toti se rentôrsera cu bucuria, afara de tragatorii din Budapesta. Las' că au puşcatu reu, înse capul lor, Radocza, a şisu unu toastu în înţelesu atât de loialu austriacu, încât când îl cetira matadorii magiari din Budapesta, incremenira. Diuarele numai decât facura alarma, opiniunea publică deveni iritată, şi se facu planul, ca tragatorii peştani rentorsu acasa, sê fia primiti cu musica de pisici. Spre a evita scandalul, Radocza şi socii sei nu se coborira în Pesta, ci în Buda, de unde se dusera cu birje la locuinţele lor.

Afacerea Seemann s'a încheiatu. Al treile care l'a provocatu la duelu a fost cutare Lieszkovszky, împiegatu la ministeriul de financie. Pe când cei doi dinaintea lui au fost multiamiti cu declaraţiunea ce Seemann a datu, acesta a respunsu, că n'are încredere în vorbele lui Seemann; urmarea fu, că Seemann îl provocă apoi pe densul. Tocmai în momentulu, când avea sê se faca duelul, martorii fure însciinţiatu, că Lieszkovszky este unu omu petatu, şi că el nu pôte duelă. Numai decât s'a convocatu unu tribunalu de onôre, şi acesta unanim a decisu, că Lieszkovszky nu e capabilu de duelu. Astfel afacerea pe cale privată s'a încheiatu, şi Seemann s'a rentorsu la Agri'a, unde se va face cercetarea disciplinaria.

Resbunarea unui preotu. Faptulu s'a petrecutu la Ploesci, şi îl estragemu dintr'unu diariu de acolo. Unu preotu betrânu, „pop'a Ion“, nu încetă d'a persecută pe veduv'a repausatulu seu frate, îndemnând'o neconţenit a se duce la calugaria şi sê lase lui averea remasa dela repausatul. Înse dn'a Sofia, numele veduvei, nu voiă a se înduplecă, ci, fiindu forţe tinera, caută a se marită

din nou. Și în adevăr, ea gasesce o partida de maritagiu. Nunt'a se hotărește. Lacomul popa, vedându, că nu mai este cu putința a întorce pe cumnata-sa dela hotarirea de a se marita, în ziua nuntii, mai întâiu de deminția chiama mai multi preoti și face unu paras-tasu repausatului soțiu al cumnatei sale, pune coliv'a pe mormântul repausatului, pune să traga clopotele la biserica, pomenindu în gur'a mare pe repausatu și femeia sa. Tôte aceste le facea pentru ca să înfrice pe cumnata sa, și astfel aceea să renuncie la maritagiu. N'a fost destul atâta; ser'a pe la orele optu, pe când nunt'a eră gata de pornire, pop'a Ion avusese grig'a a chiama din nou mai multi preoti și a începe slujb'a unei priveghieri pentru sufletul repausatului și pentru afurisera dnei Sofia, că se marita. Mirés'a cu ginerile și cu cei alti nuntasi iesu din curte și îndreptându-se cătra biserica, ómenii lui popa Ion tragu cu putere clopotele pomenindu în gur'a mare, în biserica, pe repausatul pop'a Nicolae și pe mirés'a cumnata sa. Unu scandalu ne mai pomenitu s'a produsu și tóta mahalau'a a fost în piciores credându că pôte este focu, atrasi de sunetele clopotelor, și de sgomotul asistentilor la acesta barbara scena! Cu chiu cu vai cununi'a s'a îndeplinitu în plânsetele bieteii mirese și în consternațiunea celor de față.

Sciri scurte. *Ioan Pausz*, fostul vice-comite al Severinului, precum scrie „P. Lloyd“ a fost prinsu în Români'a. — *Gabr. Dobos*, vestitul hotiu din comitatul Biharia, condamnatu la închisóre de 18 ani, a fugitu din temniț'a dela Ilava. — *O feta care a inghititu unu acu* se afla de prezentu într'unu spitalu din Buda; ea l'a inghititu fara voia, căci scobindu-si dintii cu unu acu, de odata a apucat'o tus'a și acul i lunecă pe gatu. Ea suferu dureri mari. — *La Arad* fu spenđuratu în septemân'a trecuta soldatul, care anu-tiertiu a omoritu pe pazitoriu calei ferate la stațiunea Haláp lângă Dobriținu. — *Mare defraudare* s'a descoperitu la cass'a centrala din Budapesta, vice-cassariul și controlorul au fost arestatu îndata. — *Teatrul germanu din Budapesta* se va redeschide în lun'a lui septembrie; o banca din Viena, al careia este teatrul, a avisatu 40,000 fl. pentru renovarea lui. — *Concipistii* dela inspectoratul de contribuțiune din Budapesta au declarat, că vor întreprumpe ori ce legatura cu Lieszkovszky. — *Protestantii* au ținutu o adunare la Dobriținu în care au discutat necesitatea d'a inființia o universitate protestanta acolo. — *La Verpelat*, proprietatea dlui Antoniu Mocioni în Ungari'a, comitatul Heves, a fost în septemân'a trecuta focu mare, care a nimicitu 300 de case. — *Reb Hillel*, rabinul facatoru de minuni, din Orade a mersu la Clușu, unde credinciosii sei îl primira cu asemenea pietate și devotamentu. — *Tragera loteriei în 24 iulie*: Budapesta 64, 84, 44, 89, 56; Linz 21, 90, 59, 62, 53; Triest 78, 76, 26, 3, 11.

Necrológe. *Elena Stoicoviciu*, soț'a dlui notaru din Labosintiu, comitatul Timișorii, a încetatu din viaț'a, în al 27-le anu al vietii sale, la parintele ei Aureliu Popoviciu, preotu în Chișoda. — *Aurelia Tieranu*, o tinera eleva din cl. V., a repausatu în etate de 14 ani, la parintii sei în Timișóra-Fabricu. — *Sofia Popa*, soț'a dlui T. Popa, ampioiatu magistratualu în Timișóra, a muritu la 18 iulie. — *Ioan Bosco*, teologu abs. de Arad, a repausatu la 1 iulie în Șomoschesu. — *Drnd Corneliu Piposiu*, candidatu de avocat, membru al congresului naționalu-bisericescu și al sinodului archidiecesanu, și locoteninte c. r. de reserva în regimentul de infanteria nr. 64, a repausatu în etate de 30 ani; îl gelescu: Ioan Piposiu, comite supremu în pens. și adv. cu soț'a Maria nase. Danciu, ca parinti, Ioan și Aureliu ca frati, Emilia maritata Munteanu și Eufemia, ca surori, și Ioan Munteanu, avocat, ca cumnatu.

Cronic'a lumei.

Turci'a a respunsu la not'a colectiva a puterilor. În acésta Port'a isi esprima parerea de reu, că nu pôte primi lini'a de graniti'a ficsata de conferinț'a din Berlin între ea și Greci'a. Este inse gata a regulá în câtva graniti'ele, exceptându Janina, Metzowo și Larissa. Se dice, că acuma puterile vor îndreptá Portii unu ultimatu, ca în trei septemâni să esecute convențiunea din 18 aprilu, la din contra se va sili prin o demonstrațiune a flotei.

Principele Milan și-a înteruptu cur'a la Ems. și s'a rentorsu iute la Belgrad. Caus'a rentórcerii sale grabnice, este o depeșa ce a primitu, că soț'a sa, principess'a Natalia, care se afla în stare binecuvântata, nu e bine. În Budapesta dênsul a petrecutu de odata cu fiul principelui Caragegevicu.

Regin'a Spaniei e în mare încurcatura, căci nu scie a cui svatu s'e-l primésca? Barbatul ei doresce, ca dên's'a să parasésca locuinț'a-i de véra din La Granja și să mérga la Madrid, ca îmbucuratorul evenimentu familiaru să urmeze acolo, căci națiunea și datinile dinastice aru cere acést'a. Din contra, medicii sânt de parerea, ca regin'a să remâna în La Granja, căci aerul din Madrid nu e priinciosu pentru dên's'a. Dar sânt și medici de aceia, cari dicu, că ar fi bine ca regin'a să se mute la Madrid, căci mai târđiu începându-se ploile, dên's'a nici n'ar puté să mai remâna în La Granja, dar atunce și caletori'a ar fi mai grea pentru ea.

Regele Bavariei a fost ăilele trecute în mare pericolu. A eșitu cu trasur'a la preumblare, și nu peste multu caili se rentórsera cu trasur'a gola, alergându selbaticu. Nu s'a întemplatu inse nici o nenorocire, căci în momentul pericolului regele sari din trasura; unu vênatoru și cocierul, cari ședeau pe capra, fure resturnati; celu d'ântâiu isi frânse piciorul.

Ex-împeratés'a Eugenia, visitându insul'a St'a Elena, s'a rugatu în locul acela unde a muritu Napoleon I; a taiatu dóue crengi din salci'a, care a decoratu mormântul de odinióra al marelui împératu, și va daru un'a reginei Victori'a.

Sciri straine. *Mostenitorul de tronul Rudolf* a mersu cu famili'a regésca belgica la Ostende unde vor petrece mai multe ăile. — *In Brusela*, la concertul de musica militara, o banda austriaca, sub conducerea magistrului de capela, Cibulca, a câștigatu premiul primu, de 1000 franci. — *Teodor Mommsen*, a cărui villa a arsu nu de multu, se vindeca de ból'a de arsura cape-tata cu acea ocașiune, voindu a-si mântu biblioteca. — *Mai multi pictori din Paris* au primitu însarcinarea dela guvern, ca să eternizeze pe pânza unele momente mai interesante ale sərbării naționale. — *Mr. Ismay*, unu marinaru americanu, a facutu în realitate ceea ce Jules Verne a scrisu în romanu, în aprópe de 80 ăile el a facutu ocolul pamântului. — *Vill'a lui Mommsen* a fost asigurata la 200,000 marce, dar sum'a acést'a nu suplinese valórea bibliotecei sale. — *In Franci'a* în anul trecut s'a facutu 3277 de desparțiri, și în 2802 casuri femeile au cerut'o. — *Din Paris* se scrie, că fiul cel mai mare al principelui Jeronim Napole a, Victor, la 19 l. c. a devenitu majorenu, deci bona' artistii îl vor proclamá de pretendentu. — *Bazaine* au se afla în agonía mortii, precum s'a anunțiatu: unu diuaru din Paris afirmá, că scirea a fost nefundata. — *Dr. Tanner* la Londra s'a remășitu, că 40 de ăile nu va mánca nimica, 23 de ăile a și petrecutu fara mánca.

Proprietaru, redactoru respundătoru si editoru :

IOSIF VULCANU.